

Hillerød Kommunes beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.

Hillerød Kommunes beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier vil fremadrettet være en integreret del af vores børne- og ungepolitik, "Fælles Børn – Fælles Ansvar", som også udgør 'den røde tråd' i vores tværprofessionelle samarbejde.

Kommunen er forpligtet iht. barnets lov § 15, stk. 3, at udarbejde et beredskab, som skal udarbejdes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Beredskabet skal revideres løbende efter behov og minimum hvert 4. år. Lovens bestemmelse træder i kraft d. 1. april 2024.

Der indledes med en målgruppebeskrivelse for beredskabet og definitioner på begreberne negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme. Herefter følger generelle karakteristika for berørte borgere samt en beskrivelse af typiske symptomer og signaler. Der beskrives niveauer for indsatser og lokalt beredskab for handling, når der rejser sig behov.

Målgruppe

Beredskabet henvender sig – ligesom "Fælles Børn – Fælles Ansvar" - til alle professionelle, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år. Det gælder både ledere og ansatte i dagpleje, dagtilbud, skoler, skolefritidsordninger, klubber, sundhedsplejen, børne- og ungerådgivere, pædagogisk psykologisk rådgivning, behandlingstilbud til børn og unge og deres familier, den kommunale tandpleje, døgninstitutioner, socialpædagogiske opholdssteder, plejefamilier og andre, der er i kontakt med børn og unge under 18 år.

Støtte til personer over 18 år er omfattet Lov om social service §12a, som forpligter kommune til at tilbyde rådgivning til personer over 18 år, der henvender sig til kommunen på grund af negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt samt forpligter kommunerne til at tilbyde en handlingsplan ved behov i samarbejde med borgeren.

Det fremgår af vejledning fra Styrelsen af International Rekruttering og Integration (SIRI) fra 2019¹, at kommunerne har et lille antal sager, hvor negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier er et tema, hvorfor erfaring med forebyggelse, opsporing og håndtering også er begrænset. Da konsekvenserne for de berørte børn, unge og familier kan være alvorlige, er det væsentligt, at kommunens frontpersonale og ledelse er forberedt og ved, hvordan de skal agere og hvor de kan hente medviden.

Definitioner

Med udgangspunkt i vejledning nr. 10073 af 19.12.2023 om generelle bestemmelser i barnets lov pkt. 80 og 82 anvendes følgende definitioner på begreberne negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme.

1

SIRIs publikation: Vejledning - Forebyggelse og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, september 2019

Negativ social kontrol

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer. Negativ social kontrol kan blandt andet komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv, herunder socialt liv, fritidsinteresser, seksualitet, krop, uddannelse og job, fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor den falder inden for straffelovens definition på psykisk vold.

Æresrelaterede konflikter

Æresrelaterede konflikter dækker over konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familieformer, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme. Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande. For at beskytte eller genoprette kollektivets ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd. Handlingerne omfatter negativ social kontrol, trusler, udøvelse af forskellige former for vold (fysisk, psykisk, seksuel, økonomisk, digital og stalking), drab, kvindelig omskæring, tvangsægteskaber og udlandsophold, der er til skade for barnet eller den unges sundhed og udvikling, f.eks. genopdragelsesrejser.

Ekstremisme

Ekstremisme er ofte karakteriseret ved manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder, manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati, forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende, en lukkethed omkring miljøet eller gruppen, som skaber et stadigt mere udtalt opfattet modsætningsforhold mellem 'os' i miljøet eller gruppen og 'dem', de forestillede fjender - ofte stort set alle uden for miljøet samt ønsket om at skabe et mere 'ordnet', 'rent' eller 'retfærdigt' samfund. Ekstremisme har en række negative konsekvenser, herunder kan forsimplede fjendebilleder og forvrængende opfattelser af verden være til skade for børn og unges demokratiske dannelse, at blive udsat for hadsk eller forulempende adfærd eller selv være en del af et fanatisk, marginaliseret eller stærkt kontrollerende miljø er til skade for menneskers sociale trivsel, og endvidere kan vold, trusler, hærværk og andre hadmotiverede forbrydelser være åbenlyst til skade for den enkelte og for samfundet.

I samme vejlednings pkt. 81 kobles begreberne sammen. Det fremgår således, at når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling bliver den negativ. Negativ social kontrol anvendes i æresrelaterede konflikter, men kan også anvendes i eksempelvis ekstremistiske miljøer. Børn og unge, som er sårbare over for det fællesskab og tilhørsforhold, som et ekstremistisk miljø kan tilbyde, eller som vokser op i ekstremistiske familier eller miljøer, kan være socialiseret til et bestemt verdensbillede, til manglende empati over for bestemte grupper eller sågar til at udøve vold eller anden kriminalitet for at leve op til familiens eller gruppens ønsker. Det kan påvirke barnets eller den unges trivsel og udvikling i en negativ retning. For at beskytte børn mod ekstremisme er det derfor afgørende, at fagprofessionelle dels har tilstrækkelig viden om ekstremistiske miljøer i bred forstand, dels har viden om risikofaktorer og børns mistrivsel ved at vokse op med ekstremisme, så der kan arbejdes forebyggende med at styrke børns trivsel, resiliens og modstandskraft.

Generelle karakteristika for borgere, som er berørte af negativ social kontrol og/eller æresrelaterede konflikter

Ifølge SIRIs vejledning fra 2019 er gruppen af berørte borgere og miljøer oftest karakteriseret ved

- præget af en kultur, hvor fællesskabets interesser står over individets
- præget af et stærkt køn- og aldershieraki
- kulturelle eller religiøse minoriteter

Det oplyses, at de fleste, som søger hjælp fra de nationale rådgivninger og tilbud har rødder i andre lande, som er præget af ovennævnte generelle kulturelle karakteristika. Her ses den største gruppe med rødder i islamisk kultur, dog som fåtal inden for denne kulturelle ramme. Det bliver dog understreget, at negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier forekommer i alle typer samfund og kulturer og i etnisk danske miljøer.

Symptomer og signaler

Det beskrives i vejledning fra SIRI fra 2019, at borgere, som er udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme, mistrives og vil vise bekymrende adfærd. Der vil være tale om tegn, som også kan have anden baggrund for mistrivsel, hvorfor det er nødvendigt at være undersøgende også med baggrund i viden omkring disse forhold. Således skal symptomer og signaler sammenholdes med øvrig viden omkring barnet, den unges og familiens baggrund og familieforhold.

Der er dog symptomer, som er specifikke for negativ social kontrol som æresrelaterede konflikter, som altid skal føre til særlig opmærksomhed

- restriktioner i forhold til skolegang, deltagelse på arbejdsmarkedet, sprogskole, fritidsliv m.v.
- styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan f.eks. være begrænsninger i valg af ægtefælle eller uddannelse, kontrol af beklædning, mobiltelefon, vennekreds og lignende
- isolering, indespærring, trusler, fysisk og psykisk vold, pres, undertrykkelse og lignende problematikker.

Såfremt der i disse miljøer forekommer vold, vil volden oftest foregå i de nære relationer, f.eks. partnervold eller forældre, som udøver vold mod deres børn, vold mellem søskende eller andre nære familiemedlemmer.

Der er altid behov for at reagere med det samme, når der er frygt for eller tale om

- genopdragelsesrejser
- tvangsægteskaber
- kvindelig omskæring
- religiøse vielser eller tvungen forlovelse

Det er karakteristisk, at de berørte vil gøre meget for at skjule, at de er udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller er en del af et ekstremistisk miljø.

Symptomer og signaler for børn og unge under 18 år

Ses ved skole og fritidsliv

- Barnet/den unge oplever sociale restriktioner
- Deltager ikke i skolens arrangementer eller andre fritidsaktiviteter
- Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn - herunder lektieaktiviteter
- Familien afskærer bestemte uddannelsesvalg
- Skolepræstationer bliver dårligere
- Overpræstation hvor næsten al fritid bruges på skolearbejde
- Meget fravær fra skole (sygdom/pjæk/husarrest)
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler
- Lever et dobbeltliv med fx forskel i opførsel i skole og i hjemmet
- Få eller ingen venner/veninder
- Hentes af bror eller anden familie lige efter skole
- Mange pligter og stort ansvar i hjemmet

Ses ved familierelationer

- Der tales om forlovelse i hjemmet
- Familien skal rejse til hjemlandet over en længere periode
- Er tidligere løbet væk hjemmefra
- Søster eller bror har været udsat for pres fx til ægteskab
- Familien overvåger og kontrollerer adfærd og sociale aktiviteter
- Familien/ægtefælle tjekker mobil og sociale medier fx Facebook
- Ændringer i familierelationer og roller fx ved faders dødsfald

Tilsvarende beskriver SIRI en række af symptomer hos de voksne, f.eks børnenes forældre, der skal være opmærksomhed på og som de kommunale medarbejdere skal have viden om.

Alvorlige og akutte situationer

Der kan være særligt alvorlige og akutte situationer, hvor en borger er i fare. Her er det særligt vigtigt, at kommunen kan handle umiddelbart og med en tværfaglig opmærksomhed og ud fra kendte retningslinjer. Der kan være behov for at bringe børn, unge og en forælder i sikkerhed. Der kan være behov for, at støtte en ung, som ikke har erfaring med at tale sin familie imod og dermed bryde en kulturel norm. Der kan være behov for at inddrage politiet umiddelbart, så politiet kan lave en risikovurdering evt. med kontakt til VISO eller de regionale sikkerhedskonsulenter. Der skal være opmærksomhed på et særligt behov hos de berørte om at tage hjem fra en sikker placering trods fare. Der skal være opmærksomhed for evt. søskende, som kan være indirekte berørt og dermed har brug for støtte. Der kan være behov for inddragelse af kommunale fagpersoner, som har viden om f.eks. traumer. Der skal være kendskab til det kommunale beredskab til at sikre klare og smidige sagsgange.

Generelle karakteristika for borgere, som udviser grader af ekstremisme

Fra Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme under Udlændingestyrelsen karakteriseres personer eller grupper med ekstremistiske tilgange med, at de begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.

Ekstremistiske miljøer og ideer er endvidere ofte karakteriseret ved:

- Manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder.

- Manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati.
- Forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende.
- Lukkethed og fokus på et opfattet modsætningsforhold mellem "os" og "dem".

Ekstremisme er et fænomen under løbende forandring og kommer til udtryk på mange forskellige måder. For eksempel ved at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.v. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man – implicit eller eksplicit – søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

Det væsentligt at have opmærksomhed på hele familien, da enkelte voksnes ekstremisme i en familie har indflydelse på børnenes opvækstforhold og tillært verdensbillede.

Symptomer og signaler

- Udviser voldsparathed, fx ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler.

Opmærksomhedspunkter om sociale forhold og personens netværk

- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber.
- Afbryder uddannelse, opsiger job og anden tilknytning til det omgivende samfund.
- Familien er dysfunktionel.

Tidlig forebyggelse og opsporing

Den samlede forebyggelsesindsats kan ses i tre niveauer: Det opbyggende, det foregribende og det indgribende.

Det forebyggende ses som den brede indsats i dagtilbud, skoler og andre uddannelsesinstitutioner, i familien og blandt civile aktører. Her er formålet at ruste børn og unge med demokratiske, kritiske og sociale kompetencer som modstandskraft mod udvikling af risikoadfærd.

Det foregribende skal dæmme op for risikoadfærd, før det udvikler sig alvorligt. Det vil typisk være via aktivering af SSP og andre særlige indsatser i det tidlige forebyggende arbejde, hvor

der kan sættes aktiviteter i gang omkring mindre grupper, miljøer eller andet, hvor en optrapning af særlig adfærd ses. Det er væsentligt at samle den kendte viden inden for de kendte rammer for lovlig vidensdeling.

Det indgribende skal møde de personer, som er udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og/eller ekstremisme. For de to første områder vil der oftest være behov for en koordineret social indsats. Omkring ekstremisme, hvor der er tale om begåede kriminelle handlinger med et ekstremistisk motiv eller der vurderes at være overhængende risiko for at det sker. Der vil oftest være tale om en politimæssig indsats, hvor der kan være brug for en social indsats koblet til, hvorfor kommunen kan blive en aktør.

Tidlig forebyggelse

Forebyggelse af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier udfordrer fagpersonernes viden, de organisatoriske rammer samt de personlige forudsætninger og barrierer. I den primære forebyggelse af overgreb mod børn og unge bør der arbejdes med forebyggelse på tre forskellige områder:

- det organisatoriske område
- det faglige område
- det personlige område

De tre fokusområder spiller i praksis tæt sammen, og det er vigtigt, at der arbejdes på alle tre områder med forebyggelsen.

Forebyggelse på det organisatoriske plan

Kommunens institutioner og skoler kan sætte fokus på de organisatoriske rammer ved fx at drøfte værdier, normer, politikker i en åben dialog. Brug de synspunkter, der kommer frem til at revidere jeres værdigrundlag og politik eller til at udarbejde sådanne.

Som led i forebyggelsen af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier kan man på institutioner og skoler udarbejde en forebyggelsespolitik på området. Der kan indgå en eller flere delpolitikker i en overordnet forebyggelsespolitik. Det kan fx være en politik for samværs- eller omgangsformer eller en politik for brugen af sociale medier.

Værdigrundlag og forebyggelsespolitik kan med fordel bruges i forbindelse med ansættelse af nyt personale. Det kan bruges som udgangspunkt for en drøftelse allerede i ansættelsessamtalen. Det kan også bruges i et introduktionsforløb, så nye medarbejdere bliver bekendt med stedets værdier og får indsigt i, hvordan de afspejler sig i hverdagens praksis – også i forhold til forebyggelsen af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.

Forebyggelse på det faglige plan

At arbejde med forebyggelse af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier på det faglige område handler i høj grad om, at man som leder og medarbejder besidder en faglig viden om de symptomer og signaler som er beskrevet ovenfor.

Udover faglig viden er det også vigtigt, at der er en åbenhed og dialog på arbejdspladserne i forhold til at italesætte en bekymring eller mistanke om, at et barn udsættes for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme eller andre personer i barnets tætte netværk gør. Det er også vigtigt, at man som leder og medarbejder er i stand til at gå i dialog

med børnene og forældrene ud fra de retningslinjer, som er udmeldt fra forvaltningen.

Forebyggelse på det personlige område

Fagpersoner kan blive påvirkede følelsesmæssigt, når de møder børn og unge, der udsættes for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og/eller er del af et ekstremistisk miljø. Fagpersonens personlige erfaringer, holdninger, normer og barrierer i forhold til temaerne bliver aktiveret, hvis et barn er i situationer eller har forældre eller søskende, som udviser tegn og reaktioner på, at være udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme.

I disse situationer kan medarbejderen opleve at få sine personlige grænser overskredet, lige som det kan opleves svært at rumme, hvis børn og unge fortæller om deres oplevelser. Kendskab til egne personlige grænser og barrierer er afgørende for en professionel og fagligt kvalificeret indsats og støtte til børnene.

En vigtig del af den forebyggende indsats er derfor, at man som fagperson er i stand til at registrere og rumme de personlige følelser og reaktioner, der opstår.

Ligeledes er det nødvendigt at kunne hente hjælp hos ledelse og relevante andre fagpersoner og institutioner, hvorfor kendskabet til handlevejen er essentiel.

Viden og konsulentbistand til det forebyggende arbejde

SIRI yder gratis konsulentbistand både i forhold til konkrete sager og til medarbejdergrupper samt hjælp til udarbejdelse af politikker for handleplaner omkring negativ social arv og æresrelaterede konflikter, der fremmer forebyggelse og tidlig opsporing.

Via deres hjemmeside www.siri.dk kan findes viden og inspiration til det videre arbejde.

Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme yder konsulentbistand til forhold til generelle spørgsmål, men ikke i navngivne enkeltsager. Der kan hentes viden, værktøjer og kontaktmuligheder på deres hjemmeside www.stopekstremisme.dk

Tidlig opsporing

Børn, som i opvæksten er del af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og/eller er del af et ekstremistisk miljø, er i risiko for at videreføre samme mønstre. Derfor er det vigtigt, at fagpersoner så tidligt som muligt opsporer og handler, hvis der er mistanke eller viden om, at børn og unge er del af miljøer, hvor disse forhold eksisterer. Børnene kan enten være en observerende del af kulturen eller de er måske selv genstand for det. Tidlig opsporing er en del af den sekundære forebyggelse.

Negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme er ofte del af et underliggende mønster i en familie eller et miljø. Det kan ses som del af kulturelle mønstre, som er anderledes end ens eget og kan foregå gennem længere tid, uden at omgivelserne bemærker de særlige træk, som viser, hvordan det begrænser og præger de involverede. Det kan således være en vanskelig og kompleks opgave at opspore hos børn og unge. Det er ofte gennem barnet eller i kontakten med forældrene, at man får viden eller mistanke om at disse mønstre er betydningsfulde. Barnet eller den unge har brug for, at et andet menneske aktivt og engageret reagerer og tager initiativ i forhold til de udsagn, barnet kommer med, eller de tegn og reaktioner, barnet udviser.

Som fagperson er det derfor vigtigt, at man dels har en faglig viden om de mulige tegn og reaktioner, som et barn eller en forælder kan udvise, dels har en viden om de processer, der

ligger bag afdækningen af mønstrene, for såvel fagpersonen som barnet eller den voksne. Børn og unges tegn og reaktioner på negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og/eller ekstremisme er komplekse, flertydige og multifaktorielle. Der kan indgå både somatiske, psykologiske og sociale aspekter i et barns bekymrende adfærd eller mistrivsel.

Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på, at de benævnte symptomer og signaler kan have en anden baggrund end negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ekstremisme. Familier med andre kulturelle baggrunde end majoriteten, har ikke som hovedregel belastende familiemønstre for den enkelte. Tegn på mistrivsel kan fx også vise sig ved andre belastende oplevelser i barnets tilværelse som fx skilsmisse, et nært familiemedlems sygdom eller død eller skoleproblemer. Manglende trivsel kan også være tegn på andre former for omsorgssvigt, ligesom det kan være udtryk for, at barnet ikke får dækket sine udviklingsbehov.

Børn og unge, som i særlig grad er udsatte

Børn og unge med betydelig og varigt fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne kan have sværere ved at tolke og give udtryk for at være udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller være del af et ekstremistisk miljø. Måske har barnet vanskeligt ved at kommunikere med omverdenen, og som fagperson kan man have vanskeligt ved at tolke adfærd, tegn og reaktioner. Man kan være i tvivl om, hvorvidt en bekymrende adfærd skal tilskrives barnets handicap eller det faktum, at barnet er udsat for et pres grundet disse temaer. Som udgangspunkt skal man som fagperson være opmærksom på de samme tegn og reaktioner hos børn og unge med handicap, som hos børn og unge generelt.

Børn og unge anbragt uden for hjemmet

Børn og unge anbragt uden for hjemmet kan under anbringelsen stadig være forpligtet over for særlige forventninger i deres hjemmemiljø, som de ikke har modet til at fortælle om. Det faktum, at de i deres hverdagsliv ikke er udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller være del af et ekstremistisk miljø, forhindrer ikke, at de må være loyale over for deres hjemmemiljø og må optage de normer, som er gældende dér. F.eks. kan de fortsat føle et pres for at lade sig tvangsgifte. Som fagperson er det derfor vigtigt at fortsætte opmærksomheden på mulige tegn, selvom barnet eller den unge er blevet anbragt væk fra hjemmemiljøet.

Handlemuligheder

Graden af viden vil have betydning for, hvordan man som fagperson skal agere, når man får kendskab til eller mistanke om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ekstremisme i forhold til børn og unge. Man kan skelne mellem tre typer af viden:

Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er noget galt med et barn eller i dets familie. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en konkret handling begået af en bestemt person. Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til observation af barnet/den unge i en periode og evt. samtale med forældrene, med mindre bekymringen går på risiko for en akut alvorlig hændelse som f.eks. en forestående opdragelsesrejse. Som medarbejder skal man drøfte sin bekymring med sin leder og aftale observation af barnet og evt. samtale med forældrene.

Mistanke

Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Mistanken handler fx om, at der er konkrete oplysninger, som bestyrker formodningen om, at et barn eller en ung er udsat for rammer og begrænsninger, som er udviklingstruende for dem. Mistanken kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet, barnets egne udsagn om hændelser, der har fundet sted, udsagn fra andre, eller oplysninger man har fået fra anden side. Som medarbejder skal man drøfte sin mistanke med sin leder, og der skal udarbejdes en underretning. Der kan søges råd og vejledning hos kommunen.

Viden

Konkret viden handler om de situationer, hvor et barn har været udsat for en konkret handling, som peger på negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller ekstremisme. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet selv, eller fra vidner eller fra tilståelse fra den person, som har udsat barnet eller den unge for overgreb. Som medarbejder skal man drøfte sin viden med sin leder, og der skal foretages en underretning. De næste skridt skal aftales med kommunen.

Akut handling

I de meget alvorlige situationer, hvor der er grund til at antage, et barn eller en ung lider umiddelbar alvorlig overlast, skal der underrettes og handles akut, så barnet/den unge ikke udsættes for yderligere overlast.

Sagen drøftes med nærmeste leder og der tages kontakt til Familiesektionen under Familier og Sundhed umiddelbart via dagvagten i Familiesektionen, således at der i fællesskab kan laves en konkret samarbejdsaftale i forhold til den aktuelle sag. Alt efter hvilken type overlast, der er tale om, skal der i Familiesektionen tages stilling til, om der er behov for en sikkerhedsplan for barnet eller den unge og evt. søskende. I disse situationer skal underretningen sendes uden forældrene bliver informerede om det.

Sager om konkret bekymring for et barn eller ung er en myndighedsopgave, der varetages af Familiesektionen evt. i samarbejde med andre myndigheder.

Dagvagten i Familiesektionen kan kontaktes på 72 32 55 86

Underretningspligt, tavshedspligt og behandling af personfølsomme oplysninger

Alle oplysninger om et barn eller ung, som giver anledning til at undersøge om der er behov for støttende indsatser og som dermed skal oprettes som en sag hos en børne- og ungerådsgiver i Familiesektionen under Familier og Sundhed. Underretninger skal sendes til Familiesektionen via underretningsmailen: underretning@hillerod.dk.

Også nye oplysninger om et barn eller ung, der i forvejen har en sag hos en børne- og ungerådsgiver skal sendes ind via underretningsmailen, da det er et lovmæssigt krav, at nye oplysninger skal føre til en genvurdering og screening af sagen.

Den skærpede underretningspligt for offentligt ansatte er fastsat i barnets lov § 133 og er lovgrundlaget for pligten til at skrive en underretning – se den fulde ordlyd af bestemmelsen nedenfor.

Pligten gælder for enhver ansat, der får kendskab til eller har grund til at antage, at et barn

eller ung har behov for særlig støtte eller er udsat for overgreb i form af seksuel krænkelse eller vold. Reglerne om tavshedspligt tilsidesættes, når der er underretningspligt. En ansat kan ikke opfylde pligten til at underrette ved at give oplysningerne til nærmeste leder. Underretning er således en personlig pligt.

Ved underretning om forhold, hvor barnet ikke vurderes i fare, bør forældrene orienteres om underretningen, før den sendes. Er der bekymring for, at barnet kan være i fare, f.eks. ved mistanke om forestående opdragelsesrejse eller tvangsægteskab, skal underretningen sendes uden inddragelse af forældrene.

For nøjere vurdering af hvorvidt forældrene skal inddrages inden afsendelse af underretning, kan der søges rådgivning hos Familiesektionens dagvagt på 72 32 55 86.

Hvordan behandles en underretning?

Alle underretninger skal risikovurderes inden der er gået 24 timer og der skal foretages en screening af børne- og ungerådgiver, hvor der skal tages stilling til, hvorvidt der ikke er behov for at undersøge sagen nøjere, eller der behov for yderligere undersøgelse af, hvor barnet eller den unge har et støttebehov.

Familiesektionen har pligt til at sende en bekræftelse på modtagelse af en underretning senest 6 hverdage efter modtagelsen. Fagpersoner, der har sendt en underretning, skal inden for rimelig tid orienteres om, hvorvidt underretningen har givet anledning til en undersøgelse eller støttende indsatser. Familiesektionen kan desuden fortælle fagpersoner om hvilken type støttende indsats, der er iværksat samt varigheden af den, såfremt dette er af væsentlig betydning for den støtte fagpersonen yder barnet/den unge.

Underretningspligt ifølge barnets lov

§ 133.

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at

1. et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter denne lov,
2. et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte efter denne lov på grund af de kommende forældres forhold,
3. et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter denne lov på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller unkladelse af at opfylde undervisningspligten eller
4. et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Stk. 2.

Skoleledere på folkeskoler skal underrette kommunalbestyrelsen, når en elev har ulovligt skolefravær på 15 pct. eller derover inden for 1 kvartal.

Stk. 3.

Social- og boligministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til forhold eller grund til at antage, at der foreligger forhold, som bevirker, at der kan være anledning til indsatser efter denne lov. Social- og boligministeren kan endvidere fastsætte regler om, at andre grupper af personer har underretningspligt efter stk. 1, nr. 2, i forbindelse med aktiviteter uafhængigt af deres erhverv.

§ 135.

Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældrenes eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

Tavshedspligt

Hvad enten du arbejder på en skole, institution eller på Rådhuset, har du som udgangspunkt tavshedspligt om personfølsomme oplysninger. Du er ikke bundet af denne tavshedspligt, hvis du er i en situation hvor du:

- har fået samtykke til at videregive oplysningerne
- har oplysningspligt
- har pligt til at underrette de sociale myndigheder
- videregiver oplysninger i SSD-regi (se afsnit om dette) efter RSL §11f

Reglerne om tavshedspligt er til for at beskytte borgerne mod krænkelse af deres privatliv. Tavshedspligten er et vigtigt aspekt i det tværfaglige samarbejde inden for kommunen.

Tavshedspligten skal dog altid vige for din underretningspligt, når du vurderer, at et barn eller en ung har brug for særlig støtte. Tavshedspligten må aldrig forhindre eller udsætte, at et barn/en ung får den nødvendige hjælp.

Samtykke og behandling af personfølsomme oplysninger

Offentligt ansatte kan udveksle oplysninger, hvis det er relevant for det arbejde, de udfører, og hvis de tilhører samme myndighed. Du må behandle og videregive oplysninger om børn, unge og forældre, hvis du har fået samtykke fra forældrene og det er relevant i forhold til det arbejde, modtageren skal udføre.

Samtykket skal være oplyst, det vil sige, det skal være konkret i forhold til hvilke oplysninger, der må videregives og til hvem. Et indhentet samtykke er gældende i et år og kan til enhver tid trækkes tilbage. Hvis forældrene ikke vil give deres samtykke, kan du udelukkende dele information inden for din egen myndighed (inden for skolen eller i dagtilbuddet), når det har en væsentlig relevans og betydning for at de, der modtager oplysningerne, kan udføre deres arbejde.

Hvis en professionel er bekymret for et barn eller ung og forældrene ikke har givet deres samtykke til at videregive oplysninger, skal det vurderes, om der er grundlag for at lave en underretning til Familier og Sundhed (se afsnit om underretningspligt).

Behandlingen af dine personoplysninger som fagperson sker efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e og artikel 9, stk. 2, litra b.

Formidling af beredskabet

Der vil være ske formidling fra Familier og Sundhed til skoler og institutioner inden for det almene børneområde om beredskabet via den skriftlige beredskabsplan samt en kortfattet vejledning (Handlekort) til at sikre viden og handlemuligheder til de berørte medarbejdere på området. Handlekortet bliver udarbejdet i samarbejde med Hillerød Uddannelses- og Vejledningscenter(HUV) og Social Faglig Enhed (SFE), idet kendskab om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme har betydning på tværs af borgerens alder.